

Het visbestand in het Breeven te Bornem

Marc Verbeiren

1. Inleiding

Het Breeven ligt in de gemeente Bornem en is een gemeentelijk hengelvater. Het water heeft een oppervlakte van 6,5 hectare met een maximale diepte van 6 meter. Het water is redelijk helder. In de oever staat riet, de drijvende waterplanten bestaan uit waterlelie.

2. Waterkwaliteit

Op de site van VMM vind je alle meetgegevens terug van grotere vijvers en waterlopen in Vlaanderen. De evolutie van de waterkwaliteit evenals de doelstellingen per waterloop kunnen handig opgevolgd worden via de waterdashboards die online staan: dashboard oppervlaktewaterlichamen. Voor vijvers vergt dit wel enige kennis van de normen, want er worden hier enkel de meetwaarden per parameter weergegeven, zonder beoordeling. En de meest recente metingen (of toch degene die hier terug te vinden zijn) van het Breeven dateren ook al van 2007...

3. Afvissingen

Het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) heeft Vis-Advies BV en Visserij Service Nederland opdracht verleend om onderzoek uit te voeren naar het visbestand in het Breeven in Bornem.

Ecologische gilden:

Naast de vissoortensamenstelling, zijn de aangetroffen vissoorten op hun beurt weer ingedeeld in ecologische groepen (gilden). De ecologische groepen zijn samengesteld op basis van verschillende geografische zones in de rivier (Noble & Cowx, 2002).

Eurytope soorten (Eury)

Deze vissoorten komen voor over een breed traject van milieugradienten. Alle stadia van deze vissoorten komen zowel in stilstaand als stromend water voor en kunnen in vrijwel elk type zoetwater overleven. Tot deze groep behoren de meest voorkomende soorten.

Limnofiele soorten (Li)

Deze vissoorten zijn in alle levensstadia gebonden aan stilstaand water met een rijke begroeiing. Deze soorten zijn voornamelijk de begeleider soorten van de brasemzone. Snoek is daar een uitzondering op en komt ook voor in klein stromend water met waterplanten of andere schuilgelegenheden.

Rheofiele vissoorten (Rh)

Deze vissoorten zijn in alle of sommige levensstadia gebonden aan stromend water. Het water moet in verbinding staan met een beek, de rivier of de zee. Deze vissoorten zoeken in de paaitijd stromend water op, maar verblijven als volwassen vis veelal in stilstaand water.

a) Vissoortensamenstelling

De bemonsteringen in Breeven zijn uitgevoerd op 19 oktober 2023.

Er zijn 6 vissoorten gevangen gedurende het onderzoek.

Baars, snoek en aal/paling zijn de waargenomen eurytope vissoorten. Rietvoorn, voorn en zeelt, zijn de waargenomen limnofiele vissoorten. Er is tevens één exoot waargenomen; een zonnebaars.

Van de bovengenoemde vissoorten is een bestandsschatting weergegeven met betrekking tot de visbiomassa (kg/ha) en in aantal/ha. De visbiomassa wordt geschat op 56,1 kg/ha en de visdichtheid op 924 vissen/ha.

De visstand bestaat op basis van gewicht voor 76% uit eurytope vissoorten en voor 14% uit limnofiele vissoorten. Ongeveer 10% bestaat uit exoot.

Op basis van gewicht wordt het visbestand gedomineerd door paling (39%), snoek (27%) en zeelt (11%). Qua aantallen wordt het visbestand gedomineerd door baars (40%), zonnebaars (29%) en rietvoorn (17%).

b) Eerdere visstandonderzoeken

In 2016 is eerder onderzoek uitgevoerd in het Breeven. Hier zijn in vergelijking met het onderzoek in 2023 meer vissoorten waargenomen. Ook is de geschatte biomassa in grote getallen gedaald. Dit komt voornamelijk door het ontbreken van brasem en karper bij de bemonstering van 2023. Deze twee vissoorten haalden in 2016 162 kg/ha. Dit ontbreekt in 2023, wat het verschil in biomassa kan verklaren. Daarnaast ontbraken bij de bemonstering in 2023 ook de blankvoorns.

Ook in onze streek staan er heel wat acties op het programma van de waterbeheerders.

Deze zijn terug te vinden in het stroomgebiedbeheerplan 2022-2027. Dit is online raadpleegbaar:

<https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/stroomgebiedbeheerplannen>.

De rapportage over deze acties is terug te vinden in het wateruitvoeringsprogramma:

<https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/stroomgebiedbeheerplannen/wateruitvoeringsprogramma>.

Op het waterdashboard vind je talrijke gegevens terug over fysicochemische en ecologische indicatoren, maar ook over lozingen, de waterbodem en vismigraties.

In Klein-Brabant gaat het over de Schelde, de Rupel, het Zeekanaal, de Vliet en de Zielbeek.

Vergelijking van de bestandschatting tussen 2016 en 2023.

Gilde	Naam	2016	2023	2016	2023
		Biomassa (kg/ha)		%	
Euryloep	Baars	4	5,5	2%	10%
	Brasem	143		58%	0%
	Blankvoorn	15		6%	0%
	Hybride	<1		0%	0%
	Karper	19		8%	0%
	Paling	27	21,7	11%	39%
	Snoek	34	15,1	14%	27%
Limnofiel	Rietvoorn		1,8	0%	3%
	Zeelt	3	6,4	1%	11%
Exoot	Zonnebaars	<1	5,6	0%	10%
Totaal		246	56,1	100%	100%
Aantal soorten (excl. Hybride)		8	6		